

23.9.2021

Voimakkaasti immuunipuutteisten kolmas koronarokotus: ohjeita rokotettaville

THL suosittelee kolmansien rokoteannosten antamista niille 12 vuotta täyttäneille, jotka taudin tai hoidon vuoksi ovat voimakkaasti immuunipuutteisia.

Voimakkaasti immuunipuutteisille 12 vuotta täyttäneille suositellaan kolmen annoksen rokotussarjaa. Tutkimusten mukaan voimakkaasti immuunipuutteisilla vaste kahden rokotteen sarjalle jää usein puutteelliseksi. Kolmas rokoteannos täydentää heidän suojaansa. Rokotussarjan kolmas annos voidaan antaa, kun toisesta rokoteannoksesta on kulunut vähintään 2 kuukautta.

Kolmas rokoteannos annetaan ensisijaisesti samalla valmisteella kuin toinen rokoteannos, ellei sille ole lääketieteellistä estettä. Erityisestä syystä, eli esimerkiksi AstraZenecan koronavirusrokotteen ikäraja tai vakavasta allergiasta johtuen, rokotteita voidaan käyttää ristiin. Myös mikäli kunnassa ei ole saatavilla samaa rokotevalmistetta, voidaan rokotussarja jatkaa loppuun käyttäen toista mRNA-rokotevalmistetta.

Kolmansien annosten antamisen ei tulisi hidastaa ensimmäisten ja toisten rokoteannosten antamista kunnassa. Vaikeasti immuunipuutteisten rokottamisesta vastaa ensisijaisesti kotikunta.

Voimakkaasti immuunipuutteiset henkilöt ovat lähes poikkeuksetta erikoissairaanhoidossa hoidettavia tai siellä vastikään hoidettuja potilaita. Tästä syystä Pirkanmaan sairaanhoitopiiri on tiedottanut näitä potilasryhmiä hoitavia tahoja, jotta he ohjaisivat mahdollisuuksien mukaan potilaitaan kuntaan kolmannelle rokoteannokselle. Kaikkia potilaita ei kuitenkaan kyetä tavoittamaan henkilökohtaisesti potilaiden suuren määrän takia. Tästä syystä suosittelemme seuraamaan Tays.fi-sivustoa ja kuntien tiedotuskanavia.

THL:n ohjeistama voimakkaasti immuunipuutteisten ryhmä ei ole sama kuin ensimmäiselle rokotuskierroksella rokotetut riskiryhmät 1 ja 2. Esimerkiksi diabetes, vaikea lihavuus tai uniapnea eivät kuulu kolmannen rokotuksen ryhmiin.

Aiemmin annetut riskiryhmärokotukset perustuivat rokotettavien henkilöiden suurentuneeseen riskiin saada vaikea tauti. Nyt toteutettava kolmas rokotus annetaan niille, joiden kyky muodostaa suojaavaa vastustuskykyä saattaa olla heikentynyt sairauden tai siihen annetun hoidon perusteella.

Kenelle kolmas rokoteannos annetaan?

Voimakkaasti immuunipuutteisiksi katsotaan seuraavat ryhmät:

Elinsiirto

Ryhmään kuuluvat henkilöt, joille on tehty jokin elinsiirto. Ryhmään kuuluvat myös ne henkilöt, jotka ovat saaneet kantasolusiirron enintään kolme vuotta sitten, ja henkilöt, joilla kantasolusiirto on tehty jo aiemmin ja joiden puolustuskykyyn vaikuttava kääntheishyljinnän estolääkitys jatkuu.

Kuulunko minä tähän ryhmään?

Kuulut ryhmään, jos sinulle on joskus tehty kiinteän elimen, kuten munuaisen, sydämen, maksan, haiman, tai keuhkon siirto. Olet elinsiirron takia seurannassa erikoissairaanhoidossa ja käytät hyljinnänestolääkitystä.

Kuulut ryhmään, jos olet saanut kantasolusiirron (ns. luuydinsiirto toiselta ihmiseltä tai omien kantasolujen siirto) enintään kolme vuotta sitten tai jos sinulla on kantasolusiirron takia edelleen kääntheishyljinnän estolääkitys. Olet kantasolusiirron takia yliopistollisen sairaalan aikuis- tai lasten veritautien tai syöpätautien poliklinikan tai osaston seurannassa.

Jos olet saanut 1 tai 2 annosta koronavirusrokotetta ennen kantasolusiirrettä, raketussarja pitää aloittaa uudelleen kantasolusiirron jälkeen.

Vaikea tai keskivaikea synnynnäinen immuunipuutos

Ryhmään kuuluvat henkilöt, joilla on vaikea tai keskivaikea perinnöllinen immuunipuutos. Ryhmään kuuluvat esimerkiksi tavallista vaihtelevaa immuunipuutosta sairastavat (CVID), rusto-hiushypoplasiapotilaat ja DiGeorgen oireyhtymää sairastavat. Ryhmään eivät kuulu lievemmät, väestössä yleisemmät poikkeavuudet, kuten IgA-vaje tai -puutos, mannoosia sitovan lektiinin puutos tai komplementtitekijä C4:n osittainen vaje.

Kuulunko minä tähän ryhmään?

Kuulut ryhmään, jos sinulla on vaikea tai keskivaikea perinnöllinen vastustuskyvyn heikkous, jota seurataan lastenlääkärin, lasten infektiolääkärin tai aikuisinfektiolääkärin toimesta erikoissairaanhoidossa.

Et kuitenkaan kuulu ryhmään, jos sinulla on lievä immuunipuutos.

Immunosuppressiivinen syöpähoito ja aplastinen anemia

Ryhmään kuuluvat solunsalpaajahoitoa vuoden sisällä saaneet henkilöt sekä leukemian, lymfooman tai myelooman monoklonaalista vasta-ainehoidon edellisen kahden vuoden aikana saaneet henkilöt. Tähän ryhmään kuuluvat myös myelofibroosiin JAK-estäjälääkitystä saavat, CAR-T-soluhoidon saaneet ja vaikeaa aplastista anemiaa sairastavat.

Kuulunko minä tähän ryhmään?

Kuulut ryhmään, jos olet saanut vuoden sisään solunsalpaajahoitoa johonkin syöpätautiin tai jos olet saanut leukemian (myös krooninen lymfaattinen leukemia), myelooman tai lymfooman takia lääkkeitä keskussairaalassa kahden vuoden sisällä.

Jos sinulla on diagnosoitu harvinainen aplastinen anemia, johon olet saanut vastustuskykyyn vaikuttavia lääkkeitä, kuulut tähän ryhmään.

CAR-T soluhoidon saaneita henkilöitä on vain muutamia Suomessa. Jos olet saanut tämän hoidon, lääkärisi ottaa sinuun todennäköisesti yhteyttä kehottaakseen sinua rokotukselle.

Autoimmuunisairauksien hoito immunosuppressiivisilla biologisilla lääkkeillä, JAK-estäjillä

Ryhmään kuuluvat muun muassa MS-tauti, selkärangan kareuma, nivelreuma, niveltulehdukset, verisuonitulehdukset (vaskuliitit), haavainen paksusuolentulehdus, Crohnin tauti ja psoriaasi, jos kyseistä sairautta hoidetaan biologisella lääkkeellä tai JAK-estäjällä. Biologisista lääkkeistä tällaisia ovat erityisesti rituksimabi ja okrelitsumabi. Ryhmään eivät kuulu pelkästään kortikosteroidilääkitystä käyttävät henkilöt.

Kuulunko minä tähän ryhmään?

Kuulut ryhmään, jos sinulle annetaan johonkin tautiin niin kutsuttua biologista lääkettä. Kaikki biologiset lääkkeet ovat pistettäviä tai suoneen annettavia lääkkeitä. Kuulut myös ryhmään, jos sinulle annetaan johonkin tautiin JAK-estäjää. JAK-estäjiin kuuluvat kauppanimeltään Jyseleca, Olumiant, Rinvoq ja Xeljanz.

Et kuulu ryhmään, jos et saa yllä mainittuja lääkkeitä sairautesi. Esimerkiksi jos käytössäsi on metotreksaatti, sulfasalatsiini, hydroksiklorokiini tai muu tulehdus- tai reumalääke, mutta käytössä ei ole tämän lisäksi biologista lääkettä tai JAK-estäjää, et kuulu ryhmään.

Dialyysi ja vaikea krooninen munuaisten vajaatoiminta

Ryhmään kuuluvat henkilöt, jotka saavat dialyysihoidon tai joiden munuaisten hiussuonikerästen suodatusnopeus eli GFR on alle 15.

Kuulunko minä tähän ryhmään?

Kuulut ryhmään, jos saat dialyysihoitoa, tai jos dialyysihoidon aloitus tai munuaissiirto on suunnitteilla. Kuulut ryhmään myös, jos lääkäri on keskustellut kanssasi dialyysihoitoon liittyvistä asioista, mutta munuaistautiasi on päädytty hoitamaan ruokavalio- ja lääkehoidolla ilman dialyysihoitoa.

Pitkälle edennyt tai hoitamaton HIV

Ryhmään kuuluvat HIV-positiiviset henkilöt, joilla CD4-auttajasolutaso on alle 200×10^6 solua /l (= alle $0,2 \times 10^9$ solua /l).

Kuulunko minä tähän ryhmään?

Kuulut ryhmään, jos sinulla on hoitamaton tai pitkälle edennyt HIV ja jos aikuis- tai lasten infektiolääkärisi on kertonut sinulle, että CD4-auttajasolutasosi on hyvin matala. Tällöin lääkärisi suosittelee sinulle kolmatta rokotusannosta.

Lääkärin arvioima muu vaikea-asteinen immunosuppressiivinen tila

Sinua hoitava lääkäri on päättänyt suosittelemaan sinulle kolmatta rokotusta sellaisen vaikean immuunipuutoksen takia, jota ei ole edellä mainittu.